

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ดนตรีกับมนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกันมาตั้งแต่อดีต ดนตรีเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์และสิ่งที่สร้างสรรค์นี้จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในทุก ๆ ระดับซึ่งอาจเกิดจากแรงบันดาลใจ ที่จะพยายามสะท้อนภาพความเป็นจริงของตน หรือสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยความเป็นอยู่สภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนด หรือเป็นวัตถุดิบที่นำมาผสมผสานและสร้างสรรค์กับแนวคิดทางศิลปะที่สะท้อนผ่านออกมาทางดนตรีและบทเพลงในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ดนตรีหรือบทเพลงเปรียบเสมือนการบันทึกภาพทางประวัติศาสตร์ชนิดหนึ่งที่สะท้อนเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ หรือสะท้อนแนวคิด อุดมการณ์ในแต่ละยุคสมัยอย่างต่อเนื่อง

จากประสบการณ์ของมนุษยชาติตั้งแต่อดีตมา เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าไม่มีสิ่งใดที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ของมนุษย์ให้กระชับได้ดีเท่ากับเสียงดนตรี มนุษย์ก็มีเสียงดนตรี เสียงดนตรีเป็นเสียงที่รวมมนุษย์ ซึ่งจื้อนักปราชญ์ชาวจีนได้กล่าวเอาไว้ว่า **“ดนตรีนำความสามัคคีสู่ปวงชน ดนตรีเป็นภาษาสากลที่ทุกคนรับรู้ได้ สัญลักษณ์เป็นสื่อภาษาทางปัญญา ในขณะที่ดนตรีเป็นสื่อแห่งจิตใจ”** (สุกรี เจริญสุข .2538 : 8)

ดนตรีอยู่ร่วมกับสังคมไทยมาโดยตลอด บทบาทหน้าที่ของดนตรีนั้นจะสนองตอบต่อสังคมในสถานะใดนั้นขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมในแต่ละยุคสมัย ในบางครั้งดนตรีอาจรับใช้เจ้านายชั้นสูง ดนตรีรับใช้พิธีกรรม หรือดนตรีที่เข้ามารับใช้ระบบการเมืองการปกครองโดยเป็นการนำมาใช้ในการสื่อสาร สร้างสรรค์ อุดมการณ์และเป็นเครื่องมือในการทำใจคนต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มชน ไม่ว่าจะเป็นมิติของพลังอำนาจรัฐ หรือมิติของพลังอำนาจประชาชน โดยมองผ่านภาพสะท้อนของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำเอาดนตรีหรือศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมมาปรับใช้กับโลกปัจจุบันและอนาคตอย่างชาญฉลาดนับว่าเป็นคำถามที่ท้าทายเป็นอย่างยิ่ง

บางครั้งดนตรีพยายามแสวงหาวิถี ตลอดจนแนวทางเพื่อสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นต่อปัจเจกชน ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ตลอดจนต่อนานาชาติในระดับกลุ่มชนต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งจำเป็น ดนตรีหรือสื่อของบทเพลงในประเภทต่าง ๆ เป็นวิธีการหนึ่งของการต่อสู้ในเชิงปัญญาเพื่อที่จะสะท้อนภาพแนวนโยบาย ความคิด ตลอดจนอุดมการณ์ของกลุ่มชนในแต่ละระดับ โดยดนตรีหรือบทเพลงนั้นจะเป็นตัวกลางในการสะท้อนภาพเหตุการณ์สำคัญของวิถีสังคม วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุคสมัยต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างสำนึกรวมหมู่ (collective conscience) หรือสร้างพฤติกรรมร่วมทางสังคม ซึ่ง เอมีล เดิร์ดไฮม์ แบ่งไว้เป็น 2 ระดับคือ ระดับความเป็นจริง (level of reality) และระดับพฤติกรรมทางสังคม (level of social)

เพลงพื้นบ้านถือว่าเป็นวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งมีความเก่าแก่สืบทอดจากปากต่อปากมาหลายชั่วอายุคน โดยอาศัยการจดจำไม่มีกำเนิดที่แน่ชัดแต่เป็นที่ยอมรับและถ่ายทอดกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะเด่นของเพลงพื้นบ้าน คือ ความเรียบง่ายและมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่น ความเรียบง่ายนั้นปรากฏอยู่ในรูปแบบและทำนอง ความเรียบง่ายของรูปแบบ คือ การซ้ำคำซ้ำวรรค ซ้ำโครงสร้างของจังหวะสัมผัส (Isorhythmic structure) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดธรรมดา ส่วนความเรียบง่ายนั้นในทำนองทำนอง คือ มีทำนองไม่ซับซ้อนและมีระดับเสียงซ้ำไปซ้ำมา (สุกัญญา สุภายา, 2525 : 1)

อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท่น ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ดนตรีพื้นบ้านเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในการละเล่นของไทย ที่นับวันจะหายไปหรือกลายรูปไปเป็นอย่างอื่นอย่างการละเล่นบนหลายอย่างที่ได้อายุไปแล้ว เช่น โหม่งคุ่ม ภูเขาไม้ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แม้ปัจจุบันจะมีการส่งเสริมฟื้นฟูขึ้นมาบ้างแต่นั้นเป็นแต่เพียงการ “แสดง” เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค เป็นเพียงครั้งคราว หาใช้วิญญาณที่ยอมรับด้วยความศรัทธาอย่างลึกซึ้งดังที่เคยเป็นมาในอดีตไม่แน่แต่สถาบันการศึกษาชั้นสูงได้นำเอาดนตรีพื้นบ้านซึ่งอยู่ในหมวดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาศึกษา ตามแนววิชาคติชนวิทยา แต่ก็เป็นแค่เพียงศึกษา “เพื่อรู้” มากกว่า “เพื่ออนุรักษ์” คือรู้แล้วก็ปล่อยทิ้งไป เพราะไม่อาจทวนกระแสความรู้สึกตามค่านิยมของคนปัจจุบันได้ ได้แต่รอวันที่จะมาถึงคือวันที่คิดถึงประโยชน์ของเพลงพื้นบ้านที่ได้กลายเป็นอดีตไปแล้ว อันการละเล่นต่าง ๆ ของไทยส่วนใหญ่ มักประกอบไปด้วยองค์ 3 คือ ดนตรี ภาษา และท่าทาง หากเราตัดท่านองออกไป เหลือแต่ดนตรี กับภาษาก็พอที่จะเก็บมาศึกษาถึงลักษณะของเพลงพื้นบ้านได้ทั้งแนวศิลป และแนวศาสตร์ที่อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างออกไปตามวิธีการของ “การเล่นเพลง” ของแต่ละท้องถิ่นได้ (สจิต ภูเขาทอง, 2531 : 52 - 53)

ดังเช่นเพลงรำไท่ทองที่เป็นการเล่นพื้นบ้านอย่างแท้จริง ที่มีการเล่นกันแพร่หลาย และมักเป็นที่ยอมรับในการเล่นกันในหมู่บ้านและวิถีชีวิตของท้องถิ่นตน มักไม่เป็นผู้รำก็เป็นผู้ร้อง หรืออาจเป็นผู้เล่นเครื่องดนตรีให้จังหวะก็ได้ การละเล่นดังกล่าวไม่ค่อยจะมีพิธีรีตอง ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะประดิษฐ์เนื้อร้องและท่าประกอบเพลงกันขึ้นมาเอง บางแห่งเรียกว่า “รำวงตีบท” หรือ “รำวงประกอบบท” ก็มี

เป็นที่น่าสนใจในปัจจุบันที่ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์เป็นแหล่งสำคัญที่มีการเล่นรำไท่ทองอยู่ไม่มากนัก ซึ่งพอเพลงแม่เพลงที่เป็นต้นแบบในการเล่นรำไท่ทองมีเพียงไม่กี่คนซึ่งแต่ละคนมีอายุมาก

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพลงรำไท่ทองของชาวตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จากงานวิจัย การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงรำไท่ทอง ของ สุชาติ แสงทอง ได้เสนอว่ามีอยู่จำนวน 15 เพลง ได้แก่ เพลงกาเหว่า เพลงชักชวนสาวงาม เพลงดาวเคียงเดือน เพลงไทรรงค์ เพลงไทยน้อย เพลงปึกเป่า เพลงสวนลุมพินี เพลงสาวน้อยเอวกลม เพลงหมูนวลี เพลงรำวงสามัคคี เพลงสายฝนห่อวันรอน เพลงรับขันหมาก เพลงความรักของชาย เพลงเชิญรำวง และเพลงหนี่งเสือประจะเข้ ทั้งนี้บทเพลงดังกล่าวก็บรรยายถึงวิถีชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ต่าง ๆ ให้มองเห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงได้ส่วนหนึ่ง

แต่จากการสำรวจข้อมูลวิจัยภาคสนามในการรวบรวมเพลงที่ปรากฏในวัฒนธรรมท้องถิ่นในการศึกษครั้งนี้ ได้รวบรวมเพลงรำไท่ทองไว้ทั้งสิ้น 87 เพลง ซึ่งแต่ละเพลงได้สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องในแต่ละยุคสมัยได้อย่างชัดเจน ซึ่งการเล่นพื้นบ้านดังกล่าว ได้ประพันธ์บทให้เข้ากับเนื้อร้องและท่วงทำนองการเล่นในสถานที่รำเล่น มักจะใช้ ลานบ้าน ลานวัด ฤดูเทศกาลต่าง ๆ อาทิ ตรุษ-สงกรานต์ บวชนาค โขนจุกหรืองานมงคลต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งบทเพลงดังกล่าวได้สะท้อนภาพทางสังคมหลายความคิดไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนตามภาวะการเปลี่ยนแปลงการปกครองในยุคสร้างชาติของจอมพล. ปิบูลสงคราม เช่นเพลงไทรรงค์ของไทย หรือสะท้อนวิถีความเชื่อทางอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่นเพลงพิษฐาน หรือสะท้อนความสัมพันธ์เชิงสังคมหนุ่มสาวแบบเกษตรกรรม เช่น เพลงกาเหว่าบินมาลอยล่อง เป็นต้น

สืบเนื่องในปัจจุบันพอเพลงแม่เพลงในตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ มิได้ถ่ายทอดบทเพลงต่าง ๆ ให้กับรุ่นหลัง ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจัยภายนอกหลาย ๆ ประการ เช่น สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ความเจริญทางเทคโนโลยี หรือสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามาบดบังการเล่นดังกล่าว ตลอดจนวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น

จากสภาวะสังคมที่ต้องการการปรับเปลี่ยนวิถีของชุมชนต่อกระแสทุนนิยมโลก การดำรงตนอย่างมีพลวัตนับเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ ถ้าเราสามารถทำให้ศิลปะพื้นบ้านมีการปรับเปลี่ยนตามกระแสดังกล่าวซึ่งสามารถพัฒนาจากรากฐานเดิมที่ดำรงอยู่ รวมถึงการพยายามสร้างวัฒนธรรมดังกล่าวจากคุณค่าทางสังคม ให้เกิดมูลค่าทางสังคม เชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะสร้างสำนึกขึ้น สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนสังคมรวมถึงการสร้างฐานวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้โดยไม่ส่งให้บ้านเมืองและวัฒนธรรมดั้งเดิมบอบช้ำ

ดังเช่นการศึกษาวิจัยของสุชาติ แสงทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบทางวัฒนธรรมเพลงรำไท่น” ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำไท่น โดยการวิเคราะห์หาโครงสร้างทางดนตรี ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ในเชิงทฤษฎีดนตรีที่แฝงอยู่กับนิยยะทางสังคมอย่างน่าสนใจ สิ่งที่น่าประจักษ์เป็นสร้างมาตรฐานให้เพลงพื้นบ้านของไทยสู่ระดับสากลและสามารถนำไปพัฒนาสร้างสรรค์เพลงรำไท่นรูปแบบใหม่ ๆ ได้อีกด้วย ในตอนท้ายของงานวิจัยได้นำเสนอว่าควรมีการพัฒนาเพลงรำไท่นโดยการสร้างสรรค์ในลักษณะของดนตรีร่วมสมัย ซึ่งสิ่งดังกล่าวนับว่าเป็นการพยายามสร้างปรากฏการณ์ทางดนตรีให้กับสังคมอย่างต่อเนื่อง และยังก่อให้เกิดการนำเอาอดีตมารับใช้ปัจจุบันเพื่อสร้างอนาคต ทั้งนี้การสร้างงานดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการสร้างปรากฏการณ์ทางดนตรีเท่านั้นแต่จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมเศรษฐกิจในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ของชุมชนอย่างยั่งยืน

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย เห็นว่าการวิจัยเรื่อง อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท่น ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ นั้นเป็นงานวิจัยที่ก่อเกิดคุณูปการทั้งการต่อยอดประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นอย่างมีพลวัต ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในการนำปรัชญาแนวคิดดนตรีตะวันออกผสมผสานกับปรัชญาแนวคิดปรัชญาตะวันตกให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และที่สำคัญได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมถิ่นเพื่อมารับใช้ตนเองอย่างแท้จริงในการก่อเกิดประโยชน์ในชุมชนระดับรากหญ้าอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยจากเพลงรำไท่นในตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีรูปแบบแนวคิดทางดนตรีพื้นบ้านผสมผสานแนวคิดทางดนตรีตะวันตก
- เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท่น

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงรำวงประกอบบท หรือรำไท่น ของตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ของสุชาติ แสงทองที่ได้ศึกษาไว้เป็นตัวอย่าง จำนวน 4 เพลง ซึ่งได้แก่ 1) เพลงชักชวนสาวงาม 2) เพลงเชิญเกิดเชิญมารำวง 3) เพลงไทรย้อยห้อยระย้า และ 4) เพลงกาเหว่าบินมาลอยล่อง ในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีดังกล่าว ได้ทำการศึกษารายละเอียดในแต่ละส่วนของเพลง ได้แก่ การศึกษาด้านทำนอง กลุ่มเสียง จังหวะ พื้นผิว และองค์ประกอบทางดนตรีด้านรูปแบบ เป็นต้น ทั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสรุปองค์ประกอบทางดนตรีด้านทำนองเพลงรำไท

ชื่อเพลง	จำนวน (ท่อนเพลง)	ประโยค เพลง	ท่อนที่ 1 (ประกอบด้วย)	ท่อนที่ 2 (ประกอบด้วย)	ช่วงเสียง (แต่ละท่อนตามลำดับ)
ชักชวนสาวงาม	2	4	2 ประโยค 4 วลี	2 ประโยค 6 วลี	-คู่ 8 เพอเฟกต์ -คู่ 8 เพอ เฟกต์
เชิญเกิดเชิญมาร่วง	2	5	3 ประโยค 8 วลี	2 ประโยค 4 วลี	-คู่ 8 เพอ เฟกต์ -คู่ 7 ไมเนอร์
ไทรย้อยห้อยระย้า	2	6	3 ประโยค 6 วลี	3 ประโยค 7 วลี	-คู่ 9 เมเจอร์ -คู่ 9 เมเจอร์
กาเหว่าบินมาลอยล่อง	2	5	2 ประโยค 4 วลี	3 ประโยค 8 วลี	-คู่ 8 เพอ เฟกต์ -คู่ 8 เพอเฟกต์

จากการสรุปตารางองค์ประกอบทางดนตรีด้านทำนองเพลงรำไททั้ง 4 เพลง ซึ่งจำนวนของท่อนเพลงในแต่ละเพลงมีจำนวน 2 ท่อน

การแบ่งประโยคเพลงในแต่ละท่อนเพลงมีตั้งแต่ 2 ประโยค 3 ประโยค และ 4 ประโยค เป็นต้น ซึ่งในแต่ละประโยคของแต่ละท่อนเพลงสามารถแบ่งเป็นวลีย่อยได้ตั้งแต่ 4 วลี 6 วลี 7 วลี และ 8 วลี เป็นต้น

ช่วงเสียงในแต่ละท่อนเพลงประกอบด้วยขึ้นคู่ 7 ไมเนอร์ 8 เพอเฟกต์ และขึ้นคู่ 9 เมเจอร์ เป็นต้น

ตารางที่ 2 แสดงสรุปองค์ประกอบทางดนตรีด้านกลุ่มเสียงเพลงรำไท

ชื่อเพลง	ระย้าของเสียง ในแต่ละกลุ่มเสียง	เสียงที่ปรากฏ ในแต่ละกลุ่มเสียง	หลักเสียง
ชักชวนสาวงาม	1 2 3 4 5 6 1เสียง +1เสียงครึ่ง+1เสียง+1 เสียง+1เสียงครึ่ง	G - A - B β - C - D - F	G
เชิญเกิดเชิญมาร่วง	1 2 3 4 5 6 1เสียง +1เสียง+1เสียงครึ่ง+1 เสียง+1เสียง	B β - C - D - F - G - A	B β

ไทรย้อยท้อยระย้า	1 2 3 4 5 1เสียง +1เสียง+1เสียงครึ่ง+1เสียง	D - E - F# - A - B	D
กาเหว่าบินมาลอยล่อง	1 2 3 4 5 1เสียง +1เสียง+1เสียงครึ่ง+1เสียง	G - A - B - D - E	G

จากการสรุปตารางองค์ประกอบทางดนตรีด้านกลุ่มเสียงเพลงรำไททองทั้ง 4 เพลง ซึ่งลักษณะของกลุ่มเสียงในแต่ละเพลงมีตั้งแต่ กลุ่มเสียง 5 เสียง และกลุ่มเสียงประเภท 6 เสียง จากการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มเสียง 5 เสียงในเพลงไทรย้อยท้อยระย้า กับเพลงกาเหว่าบินมาลอยล่องเป็นกลุ่มเสียงชนิดเดียวกัน (มีระยะห่างของเสียงเท่ากัน) และพบว่ากลุ่มเสียง 6 เสียงในเพลงชักชวนสาวงามกับเพลงเชิฐเกิดเชิฐมาร่วง จะมีลักษณะของกลุ่มเสียงที่แตกต่างกัน (มีระยะห่างของเสียงไม่เท่ากัน)

ตารางที่ 3 แสดงสรุปองค์ประกอบทางดนตรีด้านจังหวะเพลงรำไททอง

ชื่อเพลง	จังหวะทำนอง 1	จังหวะทำนอง 2	จังหวะทำนอง 3	จังหวะทำนอง 4	อัตราจังหวะ
ชักชวนสาวงาม			 	 ๓	2 4
เชิฐเกิดเชิฐมาร่วง			 	 ๓	2 4
ไทรย้อยท้อยระย้า			 	 ๓	2 4
กาเหว่าบินมาลอยล่อง			 	 ๓	2 4
สรุปจังหวะทำนอง			 	 ๓	2 4

จากการสรุปตารางองค์ประกอบทางดนตรีด้านจังหวะเพลงรำไท้ทั้ง 4 เพลง พบว่าจังหวะที่เกิดขึ้นเป็นจังหวะที่มีการเคลื่อนตัวอย่างคงที่ (beat) อยู่ในเครื่องหมายกำกับจังหวะประเภท 2 จังหวะ (2/4) และจากการวิเคราะห์รูปแบบของจังหวะทำนองหรือกระสวนจังหวะ (rhythmic pattern) ที่เกิดขึ้นทั้ง 4 เพลง มีทั้งสิ้น 4 ชุดจังหวะ

ตารางที่ 4 แสดงสรุปองค์ประกอบทางดนตรีด้านพื้นผิวเพลงรำไท้

ชื่อเพลง	ลักษณะพื้นผิว	การเคลื่อนที่ของพื้นผิว
ชักชวนสาวงาม	พื้นผิวเดียว	- แบบเรียงเสียง เคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ,ไมเนอร์ 3 ไมเนอร์ และขั้นคู่ 4 เพอเฟกต์
เชิญเกิดเชิญมาร้าง	พื้นผิวเดียว	- แบบซ้ำเสียง เรียงเสียง เคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ 3 เมเจอร์,ไมเนอร์ และคู่ 4 เพอเฟกต์
ไทร้อยทอดระยา	พื้นผิวเดียว	- แบบซ้ำเสียง เรียงเสียง เคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ 3 ไมเนอร์ คู่ 4 , 5 เพอเฟกต์ และขั้นคู่ 6 ไมเนอร์
กาเหว่าบินมาลอยล่อง	พื้นผิวเดียว	- แบบซ้ำเสียง เรียงเสียง เคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ 3 ไมเนอร์ และขั้นคู่ 4 , 5 เพอเฟกต์

จากการสรุปตารางองค์ประกอบทางดนตรีด้านพื้นผิวเพลงรำไท้ทั้ง 4 เพลง พบว่าลักษณะของพื้นผิวที่ปรากฏมีอยู่เพียงลักษณะเดียวคือ พื้นผิวเดียว (monophonic texture) การเคลื่อนที่ของพื้นผิวมีหลาย ๆ ลักษณะ คือ การเคลื่อนที่แบบซ้ำเสียง เรียงเสียง เคลื่อนที่เป็นขั้นคู่ 2 เมเจอร์ ไมเนอร์ 3 ไมเนอร์ 4 , 5 เพอเฟกต์ และขั้นคู่ 6 เมเจอร์ เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงสรุปองค์ประกอบทางดนตรีด้านรูปแบบเพลงรำไท้

ชื่อเพลง	จำนวน ท่อนเพลง	ท่อนที่ 1 ประกอบด้วย	ท่อนที่ 2 ประกอบด้วย
----------	-------------------	-------------------------	-------------------------

ชักชวนสาวงาม	2 ก่อน	2 ประโยค	2 ประโยค
เชิญเกิดเชิญมาร่วง	2 ก่อน	3 ประโยค	2 ประโยค
ไทรย้อยท้อระย้า	2 ก่อน	3 ประโยค	3 ประโยค
กาเหว่าบินมาลอยล่อง	2 ก่อน	2 ประโยค	3 ประโยค

จากการสรุปตารางองค์ประกอบทางดนตรีด้านรูปแบบของเพลงรำไท้ท่ง 4 เพลง พบว่ารูปแบบของเพลงเป็นลักษณะเพลง 2 ก่อน ทั้งนี้บทเพลงในแต่ละก่อนเพลงพบว่ามีลักษณะแตกต่างกันออกไปตลอดจนลักษณะโครงสร้างของเพลงในแต่ละก่อนยังประกอบด้วยประโยคทำนองย่อยอีกด้วย

จากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการสร้างองค์ความรู้ทางดนตรีใหม่ ที่เป็นพื้นฐานงานต่อยอดของงานวิจัยนี้ซึ่งการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยจะใช้แนวทางความรู้สังเคราะห์ที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์งานใหม่ในงานวิจัยต่อไป

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย เพลงรำไท้ท่ง จากสาระทางดนตรีที่ปรากฏ ตลอดจนภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคม ทั้งนี้การวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญต่อการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research methodology) ซึ่งหมายถึงการศึกษาภาพรวม (holistic) ซึ่งการวิจัยเน้นข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) การศึกษาต้นตอจากเอกสาร อาทิ เอกสารชั้นต้น ชั้นรอง เป็นต้น และ 2) การสัมภาษณ์บุคคล อาทิ พ่อเพลงแม่เพลง บุคคลร่วมสมัย(กลุ่มเป้าหมายประชาชน) ผู้เชี่ยวชาญดนตรี ผู้ประพันธ์เพลง และนักวิชาการ เป็นต้น

จากวิธีการดำเนินการวิจัยดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดข้อมูลรอบด้านเพื่อให้เข้าใจบริบททางสังคมหลากหลายมิติ ไม่เพียงแต่มุมมองทางดนตรีร่วมสมัยเท่านั้น อาทิ สังคมวัฒนธรรม คติชน ตลอดจนวิถีสามัญชน เป็นต้น งานดังกล่าวสามารถอธิบายถึงระบบคิด ความสัมพันธ์ของกลุ่มชน กระบวนการเปลี่ยนผ่านสังคม ตลอดจนการตีความใหม่ที่มีความหมายที่ซ่อนอยู่หลังปรากฏการณ์ต่าง ๆ รวมถึงงานประดิษฐ์สร้างใหม่ เป็นต้น

1.4.1 ศึกษาเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง

- เอกสารทางราชการ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วรรณกรรม
- วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- หลักฐานหนังสือบันทึกโน้ตเพลงที่เกี่ยวข้อง
- หลักฐานต้นฉบับการบันทึกเสียง ได้แก่ แผ่นเสียง และแถบบันทึกเสียง เป็นต้น
- หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความคิดในมิติต่าง ๆ

1.4.2 ศึกษาข้อมูลจากบุคคล

- สัมภาษณ์บุคคลทางด้านการเมืองที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับช่วงระยะเวลาในการศึกษา
- สัมภาษณ์บุคคลทางด้านการประพันธ์เพลงร่วมสมัยที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง

- สัมภาษณ์แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีต่อดนตรีการเมือง เช่น นักวิชาการด้านดนตรีอิสระ และในสถาบันการศึกษา เป็นต้น
- สัมภาษณ์บุคคลร่วมปรากฏการณ์

1.4.3 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวม 2 ลักษณะ คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และและเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- การวิเคราะห์ข้อมูล งานวิจัยฉบับนี้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีดนตรีตะวันตกจากการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท

1.4.4 แนวคิดทฤษฎี

ในการวิจัยนี้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาลักษณะสำคัญของดนตรีร่วมสมัยที่สร้างจากเพลงรำไท โดยส่งผลต่อการเกิดศิลปวัฒนธรรมใหม่ ที่มีผลต่อคุณค่าและนำไปสู่สร้างสำนึกรวมหมู่ของคน ตลอดจนนิยามของศิลปวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้องค์ความรู้ใหม่ที่ปรากฏ คือ 1) มุมมองรูปแบบเชิงดนตรี 2) สารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนฐานของรูปแบบเชิงดนตรี และ 3) ภาพสะท้อนทางสังคมที่ปรากฏ เป็นต้น

การวิจัยเรื่อง อดิตรีบใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ได้นำแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อเกิดแนวคิดใหม่ และมุมมองใหม่ในสังคม ซึ่งได้แก่ แนวคิดดนตรีวิทยา (Musicology) ของจอห์น อี เคมเมอร์ (John E. Kaemmer) และแนวคิดทางทฤษฎีดนตรีแจ๊ส (Jazz Improvisation Theory) ของสุชาติ แสงทอง ทั้งนี้สาระของแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปประเด็นสำคัญของการนำไปใช้ได้ ดังนี้

- แนวคิดดนตรีวิทยา (Musicology)

แนวคิดในการศึกษาทางดนตรีวิทยาเป็นการศึกษาดนตรีที่มีผลต่อความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อองค์ประกอบของมนุษย์ที่ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้ดนตรีสามารถสะท้อนวิถีคิด สร้างสรรค์ รวมทั้งการสนองตอบต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นประเพณี พิธีกรรม ตลอดจนการเมือง ทั้งนี้ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการกระทำของกลุ่มชนในหน่วยย่อยทางสังคม

แม้ว่าบางครั้งความสนุกสนานที่เกิดขึ้นจากการบรรเลงของนักดนตรีรวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ฟังอาจมองว่าเป็นเรื่องพื้นฐานธรรมดา แต่สิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นกิจกรรมทางสังคมที่สามารถทำความเข้าใจในการมีส่วนร่วมระหว่างคนกับดนตรีตลอดจนการสร้างตระหนักว่าพวกเขาทั้งหลายนั้นกำลังทำอะไรอยู่ (John E. Kaemmer. 1993 : viiii)

พลังอำนาจทางสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางดนตรี ซึ่งมันไม่ได้เป็นเพียงแต่ที่จะควบคุมเฉพาะสภาวะสังคมแปลกแยก(exotic societies)เท่านั้น แต่จะสามารถควบคุมไปในทุกสภาวะของสังคมทางมานุษยวิทยาหรือดนตรีวิทยาได้เล็งเห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ว่าจะเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานในการนำไปสู่การพัฒนามุมมองใหม่ในสังคมหนึ่ง ๆ โดยเป็นการเพิ่มค่าของความรู้สึกถึงความเป็นอยู่ของประชาชนว่าสะท้อนออกมาอย่างไรของวิถีชีวิตต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นความสัมพันธ์ของดนตรีจะเป็นกระบวนการสำคัญ

อดิตรีบใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาทางดนตรีวิทยายังไม่เพียงแต่การศึกษาในเชิงสังคมเท่านั้น การศึกษาถึงแก่นแท้ของดนตรีในเชิงองค์ประกอบดนตรี ซึ่งประกอบด้วยการค้นหาถึง จังหวะ ทำนอง พื้นผิว รูปแบบ และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการก่อเกิดความรู้ในเชิงทฤษฎีดนตรีที่สามารถนำไปสร้างงานประพันธ์ต่อ ยอดได้อีกแนวทางหนึ่ง ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องอดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท่ทอน ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ สามารถใช้แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดหลักในการประดิษฐ์สร้างศิลปวัฒนธรรมดังกล่าว อีกทั้งแนวคิดดนตรีวิทยายังเป็นแนวคิดในการมองดนตรีในมิติของการมีส่วนร่วมของมนุษย์ในสังคมที่มีการเชื่อมประสานซึ่งกันและกัน สามารถนำเอาแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาถึงสภาวะของตัวตนดนตรีการเมืองที่มีผลต่อคน ระบบสังคม ตลอดจนการปรับเปลี่ยนทางสังคมในสภาวะต่าง ๆ ทั้งนี้ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลมาจากฐานคิดดนตรีที่เกิดจากความเป็นอัตลักษณ์กลุ่มของแต่ละกลุ่มที่พยายามสร้างขึ้นมา เป็นต้น

- แนวคิดทฤษฎีดนตรีแจ๊สกับการอิมโพรไวเซชัน (Jazz Improvisation Theory)

แนวคิดทฤษฎีดนตรีแจ๊สกับการอิมโพรไวเซชัน ผู้เขียนได้เรียบเรียงกรอบคิดเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีแจ๊สกับการอิมโพรไวเซชันไว้หลายประเด็น อาทิ

โครงสร้างพื้นฐานการเคลื่อนที่ในดนตรีบลูส์ 12 ห้อง (Basic Harmonic Progression of Bars Blues Structure) ซึ่งได้อธิบายถึงโครงสร้างพื้นฐานของบลูส์ที่มีลักษณะโครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดที่ชัดเจน ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาและนำไปสู่การสร้างคิดปฏิภาณ

องค์ประกอบพื้นฐานรูปแบบจังหวะแจ๊ส (Rhythm Elements in Performance) ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากสัดส่วนของจังหวะจะเป็นตัวสนับสนุนเพลงที่บรรเลงให้มีความเป็นแจ๊สมากขึ้น ซึ่งลักษณะสัดส่วนของจังหวะที่วางนั้นในทางดนตรีแจ๊สเรียกว่า คอมป์ (Comping) ทั้งนี้หมายถึงการเล่นประกอบโดยทำกระสวนจังหวะและแนวประสานเสียงให้นักดนตรีในการสร้างคิดปฏิภาณ โดยมักเล่นคอร์ดแบบขึ้นจังหวะ บางครั้งอาจใช้คำว่า ฟีดดิ้ง (Feeding) หรือ แบ็คกิ้งอะโซโลลิสต์ (Backing a Sololist) ก็ได้

คอร์ด บันไดเสียง โหมด (Chord Scales and Modes) คอร์ด บันไดเสียงและโหมดเป็นพื้นฐานอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการนำไปสร้างคิดปฏิภาณ เพราะบันไดเสียงเป็นตัวบ่งบอกถึงรูปร่างและระดับความแตกต่างของเสียงที่เกิดขึ้น

รูปแบบการเคลื่อนที่ของคอร์ด II-V-I (The II-V-I Harmonic Progression) เป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในดนตรีตะวันตก รวมถึงนิยมใช้ในรูปแบบของดนตรีแจ๊สด้วยเช่นกัน

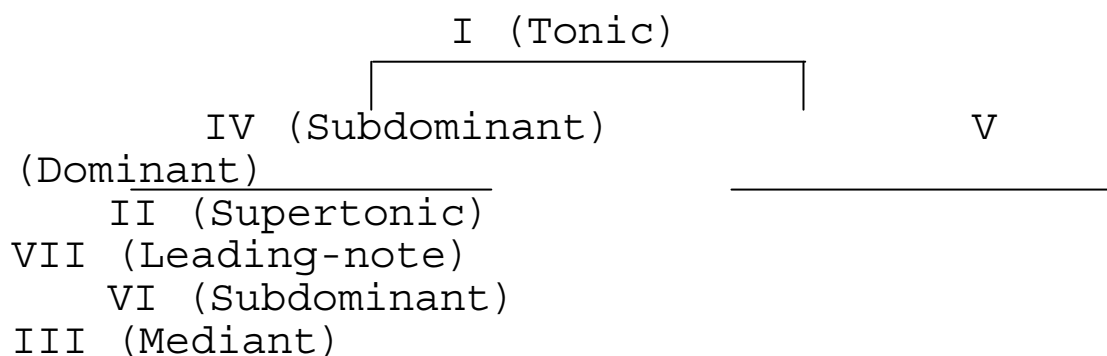
การขยายของคอร์ดและรูปแบบการเคลื่อนที่ของคอร์ด II-V_I (Chord Extensions and The II-V_I Harmonic Progression) การเพิ่มสีสันของพื้นผิวในการประสานเสียงแบบแจ๊สสามารถทำได้โดยการเพิ่มโน้ตเสียงขึ้นที่ 3 ให้เหนือจากโครงสร้างคอร์ดเซเวนธ์ ซึ่งคอร์ดที่ปรากฏขึ้นมาใหม่จากโครงสร้างดังกล่าว ได้แก่ คอร์ด 9 คอร์ด 11 คอร์ด 13 ซึ่งเรียกว่า คอร์ดทบ 3 (Tertian Chord)

อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำไท่ทอน ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

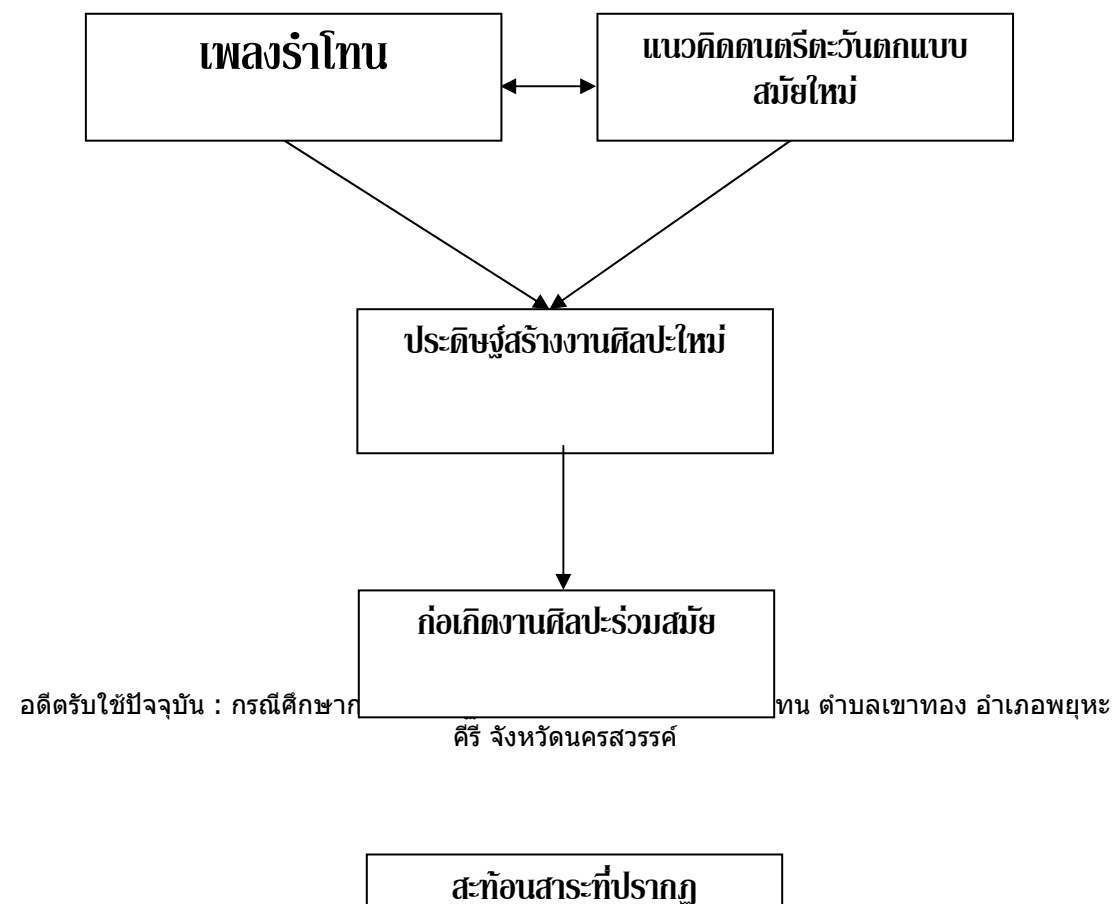
การเคลื่อนที่พื้นฐานคอร์ดกับการประสานเสียง (Chord Root Progression and Common Harmonic Practices) ซึ่งหลักการประสานเสียงจำเป็นต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของคอร์ด โดยทอนิก (Tonic, I) ดอมิแนนท์ (Dominant, V) และซับดอมิแนนท์ (Subdominant, IV) คือรูปแบบตรียอดขึ้นพื้นฐานซึ่งทำหน้าที่ดูและระบบการประสานเสียง (Harmonic System) ในโครงสร้างของดนตรี ทั้งนี้คอร์ดต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับโครงสร้างดนตรีแจ๊ส

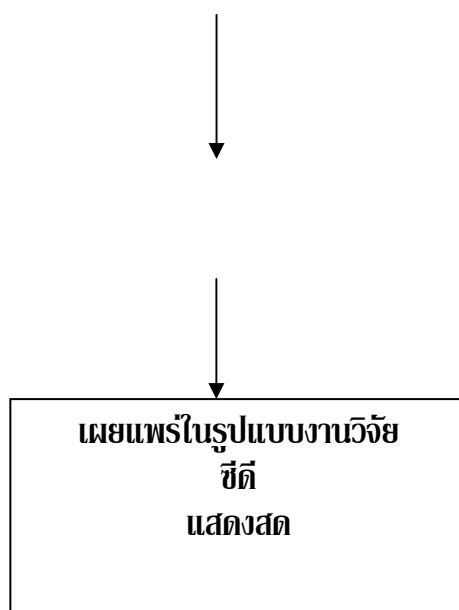
คอร์ด I , V , IV เป็นคอร์ดหลักที่ยอมรับ และนิยมใช้กับดนตรีตะวันตก โดยคอร์ด I เปรียบได้กับประธาน (President) คอร์ด V เปรียบได้กับรองประธานคนที่ I (The 1st.Vice President) และคอร์ด IV เปรียบได้กับประธานคนที่ II (The 2nd.Vice President)

แผนภาพที่ 1.1 แสดงแผนภูมิคอร์ดปฐมภูมิซึ่งประกอบด้วยคอร์ด I , IV , V

แผนภาพที่ 1.2 แสดงแผนภูมิกรอบแนวคิดงานวิจัย

1.5 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย เพลงรำไท่น ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ในครั้งนี้อยู่ภายใต้ขอบเขตการศึกษา ดังนี้

- ขอบเขตด้านเวลา ได้ทำการศึกษาในระยะเวลาที่ทำสัญญากับสถาบันผู้สนับสนุนเงินทุนจนครบ กำหนดเวลาจำนวน 12 เดือน
- ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้ทำการศึกษาในเขตพื้นที่ของหมู่บ้านในตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
- ขอบเขตด้านประชากร ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มพ่อเพลงแม่เพลง ชาวบ้านร่วมเหตุการณ์ นักประพันธ์ดนตรีร่วมสมัย นักวิชาการดนตรี และผู้เชี่ยวชาญดนตรี เป็นต้น

1.6 นิยามศัพท์

- ดนตรีร่วมสมัย หมายถึง การผสมผสานระหว่างงานเพลงพื้นบ้านอดีตกับงานแนวคิดดนตรี ปัจจุบันเพื่อสร้างงานใหม่ร่วมสมัยโดยนำไปรับใช้สังคมอย่างมีพลวัต
- การประดิษฐ์สร้าง หมายถึง การคิดสร้างสรรค์งานใหม่บนแนวคิดของวัฒนธรรมพื้นบ้าน

อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย เพลงรำไท่น ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

กับแนวคิดของทฤษฎีตะวันตกและนำไปสู่งานต่อยอดแบบร่วมสมัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้งานศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยจากเพลงรำไท่ที่เป็นการต่อยอดทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ โดยเกิดจากปรัชญาแนวคิดทางดนตรีพื้นบ้านผสมผสานแนวคิดทางดนตรีตะวันตก
- ได้งานศึกษาเอกสารการวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย เพลงรำไท่กับการเชื่อมโยงมิติทางสังคม
- ชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศได้งานต่อยอดทางศิลปวัฒนธรรมอย่างมีพลวัต

1.8 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

ตารางที่ 6 แสดงแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

กิจกรรม / ขั้นตอนการดำเนินงาน	เดือนกรกฎาคม 2550 ถึงเดือนสิงหาคม 2551 (แบ่งขั้นตอนการทำงาน 4ขั้นตอน12เดือน)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ขั้นเตรียมการ	←→											
2. ขั้นเก็บข้อมูลสนาม สำนวณวรรณกรรม			←→									
3. ขั้นตรวจสอบข้อมูล และประดิษฐ์สร้างฯ							←→					
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลเรียบเรียงเอกสาร									←→			